

Vervangingsformule van Utrecht 1946, aangaande die genadeverbond¹

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland,
vergaderd te Utrecht Maart 1946,

overwegende:

1° dat de laatste jaren velen in de Kerken moeilijkheden blijken te hebben met de formuleering der verklaring van 1905 ten 4e en met die van de uitspraak over het genadeverbond sub 2—4 van 1942,

2° dat over het gezag en den inhoud van de gegeven toelichting, van het aan de Kerken toegezonden praeadvies en van de zestien punten van Aug. 1945 strijd is ontstaan,

3° dat de door de voorgaande Synode in het werk gestelde pogingen tot verduidelijking niet bij allen gewenschte opheldering gebracht hebben,

4° dat de veranderde situatie in de Kerken een nieuwe uitspraak over sommige punten betreffende het genadeverbond wenschelijk maakt,

spreekt uit:

1° dat de zakelijke inhoud der betreffende uitspraken van 1905 en 1942 als in overeenstemming **met Schrift en Belijdenis** niet prijs gegeven mag worden,

2° dat bij de belijdenis aangaande het **genadeverbond zoowel de onveranderlijkheid van Gods raad als de verantwoordelijkheid des mensch** tot haar recht dienen te komen,

3° dat elke poging, het hierin liggend **mysterie** te verklaren, noodzakelijk aan de eene of aan de andere zijde der waarheid ge weld aandoet,

¹ Oorgeneem uit: E. Smilde, *Een Eeuw van Strijd over Verbond en Doop* (Kampen: Kok, 1946), p.358 – 362. Beklemtonings bygevoeg – S Le Cornu.

4° dat de Kerk zich derhalve tevreden zal houden met een eenvoudige uitspraak des geloofs, en besluit, de volgende verklaring aangaande **genadeverbond en doop** te geven:

Op grond van de Hellige Schrift en van de Belijdenis der Kerk spreekt de Synode uit:

1. In het verbond der genade behaagt het den Heere, den **in Adam gevallen mensch** uit zijn ellende te verlossen en wederom in zijn gemeenschap op te nemen (Gen.3:15).

Daartoe heeft Hij ons aller ongerechtigheid doen aanloopen op den Middelaar Jezus Christus (Jes.53:6), **die door zijn dood en bloedstorting** het nieuwe en eeuwige testament, **het verbond der genade en der verzoening**, besloten heeft (Avondmaalsformulier).

Door den Heiligen Geest maakt de Heere dit door Christus verworven heil den zijnen deelachtig, in welke genade, hun eenmaal gegeven, Hij hen barmhartig bevestigt **en ten einde toe krachtig bewaart** (DL 5.3).

2. In dit verbond komt de Heere tot ons met **de belofte des heils, en op grond daarvan met den eisch tot geloof en bekering**.

Deze beide, belofte en eisch, zijn op zulk een wijze aan elkander verbonden (Gen.17:7; 18:19), dat de menselijke verantwoordelijkheid **ten volle wordt gehandhaafd en nochtans de Heere in zijn verbond niet afhankelijk is van het doen des menschen**. In de belofte immers betuigt Hij niet alleen, dat een iegelijk die in den Zoon gelooft het eeuwige leven heeft (Joh.3:36), maar zegt Hij ook den Heiligen Geest toe, die het geloof werkt, waardoor Hij ons Christus en al zijn weldaden deelachtig maakt (Jes.59:21; Jer.31:31-34; Gal.4:28-29; Hebr.8:10,11; HK antw.74).

Dienovereenkomstig **werkt Hij in zijn uitverkorenen** hetgeen Hij van allen eischt (DL 3/4.10), vervullende aan hen al de belofte des verbonds, **rekenende** niet „de kinderen des vleesches”, doch „de kinderen der belofte” voor het zaad (Rom. 9:6—8; Gal. 3 16).

3. Volgens het Woord Gods zijn **de kinderen der geloovigen zoowel als de volwassenen in het verbond Gods en in zijn gemeente begrepen**, en in Christus geheiligd, zoodat zij deel hebben aan de belofte en gesteld zijn onder den eisch des verbonds (Gen.17:7; HK antw.74; 1ste doopvraag)

Tevens leert ons de Schrift, dat **niet allen Israel zijn, die uit Israel zijn** (Rom.9:6). Nochtans moet de Kerk, daar het haar niet gegeven is over het verborgene te oordeelen, geen onderscheid maken tusschen leden en leden, doch, bouwende op Gods belofte (Ps.22:31; Jes.44:3; 59:21) en overeenkomstig het spreken der Schrift (Mark.10:14; Hand.16:31,34; Ef.6:1), de kinderen, tenzij zij zich als ongeloovigen

openbaren, beschouwen en behandelen als zulken, die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest.²

Dit houdt niet in, dat aangaande den tijd, waarop de Heilige Geest zijn wederbarend werk in de uitverkorenen aanvangt, op grond van Gods Woord eenige stellige uitspraak gedaan kan worden; **de Heere vervult zijn belofte naar zijn vrijmacht op zijn tijd, hetzij vóór, onder of na den Doop.**

Voorts zeggen wij met onze Belijdenis, dat godzalige ouders niet moeten twifelen aan de verkiezing en zaligheid hunner kinderen, die God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt, aangezien zij heilig zijn, **niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond** (DL 1.17). Eveneens zullen de ouders bij de opvoeding hunner kinderen altijd uitgaan van de belofte des verbonds, en daarop pleiten.

Degenen, die in ongeloof en onbekeerlijkheid het verbond des Heeren verachten, heeft de Kerk uit haar gemeenschap uit te sluiten. Zij spreekt daarmee uit, dat de zoodanigen **geen deel hebben in het Rijk van Christus**, en als bondsbrekers onder het oordeel Gods liggen, zolang zij zich niet bekeeren (HK antw.85). Nochtans zal de Kerk ook voor deze afkeerigen, op grond van de belofte des verbonds, den Heere blijven aanroepen.

4. De kinderen der geloovigen behooren **op grond van Gods belofte en bevel gedoopt te worden**, welke Doop de afwassching der zonden door het bloed en den Geest van Christus beteekent en verzegelt (HK antw.69,70)

Daarom dankt en looft de Kerk den Heere voor zijn vaderlijke goedheid en barmhartigheid, die Hij „ons en onzen kinderen” bewezen heeft (Dankgebed na den Doop) en roept zij allen tot geloof in de belofte des Evangelies, welke in den Doop tot hen komt. **Want zonder geloof zal het sacrament hun geen nut doen**, doch hun oordeel verzwaren, gelijk ook onze Belijdenis zegt, dat de goddelooze wel het sacrament ontvangt tot zijn verdoemenis, maar niet de waarheid van het sacrament (NGB art.35), dat is Jezus Christus, zonder wien de sacramenten niet met al zijn zouden” (NGB art.33).

5. Het verbond des Heeren **verplicht een ieder zich steeds ernstig te beproeven**, of hij wel waarlijk in den Christus Gods gelooft (2 Cor.13:5), en vruchten der dankbaarheid voortbrengt (HC antw.64); want de Schrift zegt, dat alleen die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden (Mark.16:16)

² De Synode heeft deze uitdrukking gekozen, om ruimte te laten én voor de opvatting dat de kinderen te beschouwen zijn als reeds wedergeboren, én voor de opvatting dat zij zijn te beschouwen als kinderen, die wedergeboren zijn of sullen worden, waarbij uiteraard beide opvattingen gebonden zijn aan hetgeen in het vervolg der verklaring wordt uitgesproken over de vrijmacht Gods.

In overeenstemming met het bovenstaande wijst de Synode af elke opvatting, **die in de leer des verbonds niet tot haar recht laat komen de verkiezing Gods** en de krachtdadige werking van den Heiligen Geest, en die de verbondsbelofte laat opgaan in **een voorwaardelijke toezegging**.

Tenslotte wil de Synode er nog ernstig op wijzen, dat wij bij het geloovig nadenken over **het verband tusschen Gods vrijmacht en onze verantwoordelijkheid** niet wijs zullen zijn boven hetgeen men behoort wijs te zijn. Ook hier geldt het woord: de verborgen dingen zijn voor den Heere onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen, tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet (Deut. 29:29).

Voorts spreekt de Synode uit,

5° dat deze nieuwe verklaring dient ter vervanging van die van 1905 ten 4e en 1942 aangaande het genadeverbond sub 2—4,

6° dat deze nieuwe verklaring als kerkelijke leeruitspraak, ge daan op grond van Schrift en belijdenis, uiteraard bindend gezag heeft.

(Acta Buitengew. Gen. Syn. Utrecht 1946, Art. 197).